

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра історії та теорії національного і
міжнародного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри історії та
теорії національного і
міжнародного права
Надія ЗАДОРЖНЯ

Зн
«09» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія держави і права

спеціальність 081 Право
ступень вищої освіти бакалавр

Історико-юридичний факультет

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Теорія держави і права» для студентів I курсу історико-юридичного факультету за спеціальністю 081 Право.

Розробник:

Задорожня Надія Олександрівна, кандидат філософських наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

Протокол від «09» вересня 2019 року №2

Завідувач кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

(підпис)

Надія ЗАДОРЖНЯ

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,5	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і назва)	<u>Обов’язковий компонент</u> (за вибором)	
	Спеціальність: <u>081 Право</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів – 4	Ступень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 195		1,2-й	1,2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/4 самостійної роботи студента –2/5		Лекції	
		52 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		48 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		95 год.	179 год.
		Вид контролю:	
	<u>екзамен</u>	<u>екзамен</u>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 1/0,91

для заочної форми навчання – 1/11,18

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу:

Теорія держави і права – це фундаментальна загальнотеоретична юридична наука, що досліджує головні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права, розробляє методологію, головні наукові поняття, категорії і теоретичні конструкції юриспруденції, здійснює методологічне забезпечення юриспруденції, її взаємозв'язок з іншими науками. Теорія держави і права складається з теорії держави, теорії права та конкретно-наукових теорій (теорія правових норм, теорія правовідносин, теорія механізму правового регулювання і т.д.).

Курс “Теорія держави і права” є основою підготовки бакалаврів права, має на меті допомогти набуті основ фундаментальних знань, що стануть підґрунтям як у вивченні галузевих і прикладних юридичних дисциплін, так і у правильному розумінні принципів чинного законодавства та державно-правової практики.

Завдання курсу:

теоретичні:

- засвоєння основних питань та термінів курсу “Теорія держави і права” як базової юридичної дисципліни;
- формування комплексного юридичного мислення;
- підготувати теоретичне підґрунтя для засвоєння галузевих юридичних дисциплін.

практичні:

- застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання політико-правових явищ та ситуацій

Програмні компетентності:

ЗК:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми

СК:

- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

Програмні результати навчання:

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
- вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію

- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів

Міждисциплінарні зв'язки:

Наукові дослідження, проведені в межах теорії держави і права, мають теоретичний, методологічний, прогностичний і міждисциплінарний характер, їх результати призначені для використання іншими юридичними дисциплінами, а також як основні положення удосконалення правотворчості, правової практики і практики розбудови державності.

Теорія держави і права безпосередньо пов'язана з такими дисциплінами як «Конституційне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування. Муніципальне право».

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.СУТНІСТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права

Загальна характеристика методології теорії держави і права. Місце філософії в методології теорії держави і права. Загальнонаукові методи пізнання держави і права: діалектико-матеріалістичний метод, системний метод, функціональний метод, структурний метод. Конкретнонаукові методи пізнання держави і права. Зміст предмета теорії держави і права. Основні принципи пізнання держави і права. Співвідношення теорії держави і права з іншими юридичними науками. Теорія держави і права як наука і навчальна дисципліна

Тема 2. Сутність та призначення держави. Поняття та ознаки держави

Поняття держави: плюралізм підходів. Ознаки держави. Сутність держави. Соціальне призначення держави. Функції держави: поняття і основні ознаки. Класифікація функцій держави. Принципи взаємозв'язку держави і права

Тема 3. Походження держави і права

Необхідність аналізу проблем походження держави і права. Причини різноманітності теорій походження держави і права. Договірна теорія. Теорія насильства. Інші теорії походження держави і права. Загальні закономірності виникнення державно-організованого суспільства

Тема 4. Форми держави

Форма держави: поняття та елементи. Зв'язок форми держави з державною владою. Особливості форм правління та їх види. Особливості форм державного устрою та їх види. Політичний режим та його види

Тема 5. Механізм держави

Поняття механізму держави, його структура, принципи організації і діяльності. Поняття державного апарату. Структура державного апарату. Відмінність державного апарату від механізму держави. Орган держави: поняття, ознаки, критерії класифікації. Поділ влади в державному апараті.

Тема 6. Типологія держав і правових систем

Необхідність типології держави і права. Історико-культурні особливості становлення державності. Рабовласницька держава і право. Соціально-економічна основа і сутність рабовласницької держави. Феодальна держава і право. Капіталістична держава і право. Соціалістична держава і право. Держава і право перехідного типу. Основні критерії типології держави і права. Типологія права і держави на основі формаційного підходу. Сучасні типології права і держави. Цивілізаційний підхід.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ ДЕМОКРАТІЇ

Тема 7. Держава в політичній системі суспільства

Поняття політичної системи. Критерії типології політичних систем. Структура і функції політичної системи. Місце і роль держави в політичній системі суспільства.

Співвідношення держави з іншими елементами політичної системи суспільства. Держава й політичні партії. Держава і громадські організації. Державна і політична влада

Тема 8. Громадянське суспільство та правова держава

Зміст ідеї громадянського суспільства. Ознаки громадянського суспільства. Зміст і розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки правової держави. Проблеми формування і розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні

Тема 9. Теорія демократії

Поняття демократії. Історичні форми демократії: антична демократія і демократія Нового часу. Принципи ліберальної демократії: конституціоналізм, народний суверенітет, парламентаризм, політичний плюралізм. Класичні і сучасні моделі демократії. Принципи поліархічного режиму. Переходи до демократії

Тема 10. Держава, право, особа

Поняття «людина», «громадянин», «особа». Правовий статус особи. Конституційні права і обов'язки – зміст загального правового статусу особи. Політико-юридичний інститут свободи особи. Роль держави у визначенні правового становища особи. Відповідальність держави перед особою

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО

Тема 11. Сутність, призначення і функції права

Зміст і сутність права. Соціальна цінність права. Об'єктивне і суб'єктивне право. Функції права: поняття і система. Регулятивна функція права. Охоронна функція права. Соціальні функції права. Право в системі нормативного регулювання. Взаємозв'язок права і моралі. Взаємозв'язок права і політики. Норма права: поняття і структура. Види правових норм. Система права: поняття і структура

Тема 12. Джерела права

Поняття джерела (форми) права. Види джерел права. Нормативно-правовий акт. Судовий прецедент. Нормативний договір. Правовий звичай. Релігійний текст. Правова доктрина

Тема 13. Правовідносини. Юридичні факти

Поняття правовідносин. Ознаки правових відносин. Елементи правовідносин і структура. Загальні і конкретні правові відносини. Регулятивні правовідносини. Охоронні правовідносини. Суб'єкт правовідносин. Юридичні факти як підстави правовідносин

Тема 14. Реалізація права

Поняття реалізації права. Форми реалізації права: дотримання, використання, виконання. Особливості застосування права як форми реалізації права. Стадії процесу застосування права. Умови правильної реалізації норм права. «Юридичні колізії» і способи їх усунення

Тема 15. Тлумачення норм права і закону

Поняття тлумачення норм права і закону та їх цілі. Значення тлумачення норм права. Суб'єкти тлумачення права. Способи тлумачення права. Відмінність тлумачення права в залежності від його об'єму. Роз'яснення норм права

Тема 16. Правопорушення і правомірна поведінка

Правомірна поведінка: поняття, суспільна значущість. Критерії правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Неправомірна поведінка: види і форми. Ознаки правопорушення. Види правопорушень

Тема 17. Юридична відповідальність

Сутність юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Співвідношення юридичної відповідальності з іншими видами державного примусу. Підстави звільнення від юридичної відповідальності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ. ЗАГАЛЬНЕ ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

Тема 18. Правосвідомість та правова культура

Сутність і зміст правосвідомості. Структура правосвідомості. Функції правосвідомості. Правовий нігілізм. Правова культура: поняття, структура. Функції правової культури. Правова культура і законність. Правове виховання

Тема 19. Правове регулювання

Поняття правового регулювання. Основні елементи системи правового регулювання. Види і способи правового регулювання. Правове регулювання і правовий вплив. Механізм правового регулювання. Основні стадії процесу праворегулювання. Предмет правового регулювання

Тема 20. Законність та правопорядок

Поняття і сутність законності. Аспекти законності. Основні принципи законності, їх взаємозв'язок з гарантіями законності. Зміст правового порядку. Елементи структури правопорядку. Взаємозв'язок правопорядку з законністю. Внутрішньодержавний і міжнародний правопорядок. Задачі по укріпленню законності і правопорядку

Тема 21. Основні правові системи світу

Поняття порівняльного правознавства. Значення порівняльного правознавства для юридичної науки і практики. Класифікація сучасних правових систем. Романо-германська правова система. Англосаксонська правова сім'я: основні риси і особливості. Релігійно-традиційний тип правової системи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I семестр												
Змістовий модуль 1. Сутність та походження держави												
Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права	3	1	2				3					3
Тема 2. Поняття та виникнення держави	2	1	1				2	1				1
Тема 3. Сутність та призначення держави	2		1			1	2					2
Тема 4. Історико-культурні особливості становлення державності	2					2	2					2
Тема 5. Поняття та ознаки держави	4	2	2				4	1				3
Тема 6. Форми держави	6	2	2			2	6		1			5
Тема 7. Механізм, апарат держави. Орган держави	4	2	2				4		1			3
Тема 8. Особливості механізму сучасної України	2					2	2					2
Тема 9. Державна влада: поняття, суб'єкти, легітимність	2					2	2					2
Тема 10. Типологія держав	1					1	1					1
Тема 11. Держава і право перехідного періоду	1					1	1					1
Тема 12. Основні моделі співвідношення держави і права	1					1	1					1
Разом за змістовим модулем 1	30	8	10	0	0	12	30	2	2	0	0	26
Змістовий модуль 2. Держава та права людини у контексті демократії												
Тема 13. Політична система: поняття, елементи, види	3		1			2	3		1			2
Тема 14. Роль політичних партій в політичній системі суспільства	2					2	2	1				1
Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава	3		1			2	3	1				2
Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства	4	2				2	4	1				3
Тема 17. Правова держава	5	2	1			2	5	1				4
Тема 18. Теорія демократії	4	2				2	4					4
Тема 19. Права людини	7	2	1			4	7		1			6

Тема 20. Держава, право, особистість	2					2	2					2
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	0	0	18	30	4	2	0	0	24
Усього за I семестр	60	16	14	0	0	30	60	6	4	0	0	50
II семестр												
Змістовий модуль 3. Загальне вчення про право. Поняття законності												
Тема 21. Право в системі соціальних норм	8	2	2			4	8					8
Тема 22. Правова система і система права	8	2	2			4	8	1				7
Тема 23. Правотворчість. Джерела права	8	2	2			4	8		1			7
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти	8	2	2			4	8	1				7
Тема 25. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок як основний юридичний зміст правових відносин	2					2	2					2
Тема 26. Реалізація права	8	2	2			4	8					8
Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права	7	2	2			3	7					7
Тема 28. Тлумачення права	8	2	2			4	8					8
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка	10	2	2			6	10	1				9
Тема 30. Юридична відповідальність	10	2	2			6	10		1			9
Тема 31. Законність та правопорядок	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 3	87	20	20	0	0	47	87	3	2	0	0	82
Змістовий модуль 4. Правосвідомість та правове регулювання. Загальне порівняльне правознавство												
Тема 32. Правосвідомість та правова культура	6	2	2			2	6					6
Тема 33. Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм	6	2	2			2	6					6
Тема 34. Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку	8	4	2			2	6	1				5
Тема 35. Англо-саксонська та романо-германська правові системи	12	4	2			6	14					14
Тема 36. Змішані типи правових систем	8	4	2			2	8					8
Тема 37. Релігійно-традиційний тип правової системи	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 4	48	18	12	0	0	18	48	1	0	0	0	47
Усього за II семестр	135	38	32	0	0	65	135	4	2	0	0	129
Усього годин	195	52	48	0	0	95	195	10	6	0	0	179

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права (1 год.)

Тема 2. Поняття та виникнення держави (1 год.)

Тема 5. Поняття та ознаки держави (2 год.)

Тема 6. Форми держави (2 год.)

Тема 7. Механізм, апарат держави. Орган держави (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права (2 год.)

Тема 2. Поняття та виникнення держави (1 год.)

Тема 3. Сутність та призначення держави (1 год.)

Тема 5. Поняття та ознаки держави (2 год.)

Тема 6. Форми держави (2 год.)

Тема 7. Механізм, апарат держави. Орган держави (2 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 3. Сутність та призначення держави (1 год.)

Тема 4. Історико-культурні особливості становлення державності (2 год.)

Тема 6. Форми держави (2 год.)

Тема 8. Особливості механізму сучасної України (2 год.)

Тема 9. Державна влада: поняття, суб'єкти, легітимність (2 год.)

Тема 10. Типологія держав (1 год.)

Тема 11. Держава і право перехідного періоду (1 год.)

Тема 12. Основні моделі співвідношення держави і права (1 год.)

Підсумкова тека: тест, термінологічний диктант

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ДЕМОКРАТІЇ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства (2 год.)

Тема 17. Правова держава (2 год.)

Тема 18. Теорія демократії (2 год.)

Тема 19. Права людини (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 13. Політична система: поняття, елементи, види (1 год.)

Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава (1 год.)

Тема 17. Правова держава (1 год.)

Тема 19. Права людини (1 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 13. Політична система: поняття, елементи, види (2 год.)

Тема 14. Роль політичних партій в політичній системі суспільства (2 год.)

Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава (2 год.)

Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства (2 год.)

- Тема 17.** Правова держава (2 год.)
Тема 18. Теорія демократії (2 год.)
Тема 19. Права людини (4 год.)
Тема 20. Держава, право, особистість (2 год.)

Підсумкова тека: екзамен

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

- Тема 21.** Право в системі соціальних норм (2 год.)
Тема 22. Правова система і система права (2 год.)
Тема 23. Правотворчість. Джерела права (2 год.)
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти (2 год.)
Тема 26. Реалізація права (2 год.)
Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права (2 год.)
Тема 28. Тлумачення права (2 год.)
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка (2 год.)
Тема 30. Юридична відповідальність (2 год.)
Тема 31. Законність та правопорядок (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

- Тема 21.** Право в системі соціальних норм (2 год.)
Тема 22. Правова система і система права (2 год.)
Тема 23. Правотворчість. Джерела права (2 год.)
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти (2 год.)
Тема 26. Реалізація права (2 год.)
Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права (2 год.)
Тема 28. Тлумачення права (2 год.)
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка (2 год.)
Тема 30. Юридична відповідальність (2 год.)
Тема 31. Законність та правопорядок (2 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Тема 21.** Право в системі соціальних норм (4 год.)
Тема 22. Правова система і система права (4 год.)
Тема 23. Правотворчість. Джерела права (4 год.)
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти (4 год.)
Тема 25. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок як основний юридичний зміст правових відносин (2 год.)
Тема 26. Реалізація права (4 год.)
Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права (3 год.)
Тема 28. Тлумачення права (4 год.)
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка (6 год.)
Тема 30. Юридична відповідальність (6 год.)
Тема 31. Законність та правопорядок (6 год.)

Підсумкова тека: тест, термінологічний диктант

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ. ЗАГАЛЬНЕ ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

- Тема 32.** Правосвідомість та правова культура (2 год.)
- Тема 33.** Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм (2 год.)
- Тема 34.** Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку (4 год.)
- Тема 35.** Англо-саксонська та романо-германська правові системи (4 год.)
- Тема 36.** Змішані типи правових систем (4 год.)
- Тема 37.** Релігійно-традиційний тип правової системи (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

- Тема 32.** Правосвідомість та правова культура (2 год.)
- Тема 33.** Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм (2 год.)
- Тема 34.** Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку (2 год.)
- Тема 35.** Англо-саксонська та романо-германська правові системи (2 год.)
- Тема 36.** Змішані типи правових систем (2 год.)
- Тема 37.** Релігійно-традиційний тип правової системи (2 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Тема 32.** Правосвідомість та правова культура (2 год.)
- Тема 33.** Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм (2 год.)
- Тема 34.** Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку (2 год.)
- Тема 35.** Англо-саксонська та романо-германська правові системи (6 год.)
- Тема 36.** Змішані типи правових систем (2 год.)
- Тема 37.** Релігійно-традиційний тип правової системи (4 год.)

Підсумкова тека: екзамен

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Змістові модулі навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

- Тема 2.** Поняття та виникнення держави (1 год)
 - Тема 5.** Поняття та ознаки держави (1 год)
- (1 год)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

- Тема 6.** Форми держави(1 год)
- Тема 7.** Механізм, апарат держави. Орган держави(1 год)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Тема 1.** Поняття, предмет, метод теорії держави і права (3 год)
- Тема 2.** Поняття та виникнення держави (1 год)
- Тема 3.** Сутність та призначення держави (2 год)
- Тема 4.** Історико-культурні особливості становлення державності (2 год)
- Тема 5.** Поняття та ознаки держави (3 год)
- Тема 6.** Форми держави (5 год)
- Тема 7.** Механізм, апарат держави. Орган держави (3 год)

- Тема 8.** Особливості механізму сучасної України (2 год)
Тема 9. Державна влада: поняття, суб'єкти, легітимність (2 год)
Тема 10. Типологія держав (1 год)
Тема 11. Держава і право перехідного періоду (1 год)
Тема 12. Основні моделі співвідношення держави і права (1 год)

Підсумкова тека: тест, термінологічний диктант

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ДЕМОКРАТІЇ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

- Тема 14.** Роль політичних партій в політичній системі суспільства (1 год)
Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава (1 год)
Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства (1 год)
Тема 17. Правова держава (1 год)
Тема 19. Права людини (1 год)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

- Тема 13.** Політична система: поняття, елементи, види (1 год)
Тема 19. Права людини (1 год)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Тема 13.** Політична система: поняття, елементи, види (2 год.)
Тема 14. Роль політичних партій в політичній системі суспільства (1 год.)
Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава (2 год.)
Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства (3 год.)
Тема 17. Правова держава (4 год.)
Тема 18. Теорія демократії (4 год.)
Тема 19. Права людини (6 год.)
Тема 20. Держава, право, особистість (2 год.)

Підсумкова тека: екзамен

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЗАГАЛЬНЕ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

- Тема 22.** Правова система і система права (1 год.)
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти (1 год.)
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка (1 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

- Тема 23.** Правотворчість. Джерела права (1 год.)
Тема 30. Юридична відповідальність (1 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Тема 21.** Право в системі соціальних норм (8 год.)
Тема 22. Правова система і система права (7 год.)
Тема 23. Правотворчість. Джерела права (7 год.)
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти (7 год.)

Тема 25. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок як основний юридичний зміст правових відносин (2 год.)

Тема 26. Реалізація права (8 год.)

Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права (7 год.)

Тема 28. Тлумачення права (8 год.)

Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка (9 год.)

Тема 30. Юридична відповідальність (9 год.)

Тема 31. Законність та правопорядок (10 год.)

Підсумкова тека: тест, термінологічний диктант

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ. ЗАГАЛЬНЕ ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 34. Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку (1 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 32. Правосвідомість та правова культура (6 год.)

Тема 33. Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм (6 год.)

Тема 34. Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку (5 год.)

Тема 35. Англо-саксонська та романо-германська правові системи (14 год.)

Тема 36. Змішані типи правових систем (8 год.)

Тема 37. Релігійно-традиційний тип правової системи (8 год.)

Підсумкова тека: екзамен

6. Методи навчання

Програма передбачає комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності бакалаврів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього бакалавр права з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування (зокрема, студенто-центроване, самостійне та проблемно-орієнтоване навчання). З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології.

У програмі передбачаються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття тощо);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, написання реферату тощо);
- самостійна робота.

7. Методи контролю

Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю:

- усні форми контрольних заходів (індивідуальне та фронтальне опитування, колоквіуми тощо);
- письмові форми контрольних заходів (термінологічні диктанти, тестування, написання рефератів та доповідей тощо);
- елементи новітніх форм контролю (відповідь за опорним конспектом, опорною схемою або таблицею тощо);
- практичні форми контрольних заходів (розробка презентацій з тем тощо);
- захист кваліфікаційної роботи.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному методу контролю знань, зокрема: усним та письмовим екзаменам, залікам, колоквіумам, шляхом перевірки результатів самостійно виконаних завдань тощо.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Відповідно до *Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»* (наказом МОН №1379 від 12.12.18 р.) та *Освітньо-професійна програма «Право» з підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти* система оцінювання результатів навчання базується на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті (наказ ХДУ від 29.03.2016 р. № 218-Д) визначає, що: оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час міжсесійного (поточного та атестаційного) та семестрового контролю знань студентів.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент в повній мірі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних та письмових відповідей, всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Усі практичні завдання виконано в повному обсязі та без помилок.

4 (добре)

Студент достатньо в повній мірі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, під час усних виступів та письмових відповідей, здебільшого розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Під час висвітлення окремих питань не вистачає достатньої глибини відповіді та аргументації, допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість практичних завдань.

3 (задовільно)

Студент частково володіє навчальним матеріалом, виявляє базові знання. Під час усних та письмових відповідей викладає його фрагментарно, поверхово, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав половину практичних завдань.

2 (незадовільно)

Студент недостатньо володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає при цьому суттєві помилки. Правильно виконав окремі практичні завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і виснажливістю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосовувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.

4 (добре)

Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, але у викладі матеріалу допускається помилка у визначенні значимості того чи іншого джерела. Чітко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання, але не завжди підкріплює відповідь прикладами. Відповідь студента логічна, структурована. Проте допускає деякі неточності у формулювання загальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.

3 (задовільно)

Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі неточності, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.

2 (незадовільно)

Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу та відсутність сформованого понятійного апарату.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.

4 (добре)

Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.

3 (задовільно)

Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.

2 (незадовільно)

Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

При оцінці презентації враховуються такі позиції: зміст, розкрито всі аспекти теми, матеріал викладений у доступній формі, слайди розташовані в логічній послідовності, заключний слайд із висновками, бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів, елементи оформлення, зміна слайдів, дизайн, анімація: стандартні, установка ефектів при зміні слайдів, графіки, діаграми, малюнки, елементи творчості, оригінальність і винахідливі приклади.

5 (відмінно)

У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.

4 (добре)

Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії. Проект має чіткі цілі, відповідні темі. Включена інформація добута із різноманітних джерел. Проект корисний не тільки для студентів, які його створили

3 (задовільно)

Проект представляє інформацію структуровано у формі опорного конспекту, зрозуміло для аудиторії. Зроблений акцент на важливих питаннях. Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні.

2 (незадовільно)

Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми. Студент повністю не володіє матеріалом, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання: новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; дотримання вимог до оформлення.

Новизна змісту: а) актуальність теми дослідження; б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопредметних, інтеграційних); в) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; д) стильова єдність тексту.

Ступінь розкриття сутності питання: а) відповідність плану темі реферату; б) відповідність змісту й плану реферату; в) повнота й глибина знань з теми; г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом; е) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).

Обґрунтованість вибору джерел: а) оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані, довідки й т.д.).

Дотримання вимог до оформлення: а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури; б) оцінка грамотності й культури викладу (у т.ч. орфографічної, пунктуаційної, стилістичної культури), володіння термінологією; в) дотримання вимог до обсягу реферату.

5 (відмінно)

Виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання

4 (добре)

Виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано

3 (задовільно)

Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОПОВІДЕЙ

При оцінці відповіді необхідно виділити наступні елементи: актуальність описаної проблеми та реальність запропонованого механізму вирішення даної проблеми; подання власної точки зору (позиції, ставлення) при розкритті проблеми; розкриття проблеми на теоретичному рівні (у порівнянні і з обґрунтуваннями); логіка в аргументації своєї точки зору, врахування реальних обставин суспільного життя та власного життєвого досвіду; оригінальність підходу до вирішення проблем; узгодженість в тексті ключових тез та аргументів; несуперечність особистісних суджень.

5 (відмінно)

Відображена світоглядна позиція автора, його погляд на сутність проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, у зв'язках і з обґрунтуваннями, з точним і повним використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Робота логічна, послідовна, композиційно чітка. Дано аргументацію своєї думки з опорою на факти громадського життя або особистий досвід.

4 (добре)

Представлено власну точку зору (позицію, ставлення) при розкритті проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, з обґрунтуваннями, з достатнім використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Власна думка аргументована фактами громадського життя або особистим досвідом.

3 (задовільно)

Проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів. Власна думка не достатньо аргументована фактами громадського життя або власним досвідом.

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ, ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Завдання виконано в повному обсязі та студентом самостійно. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою, здійснювати спостереження, експеримент тощо. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, абстрагуванні, вмінні відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо. Вміння застосовувати на практиці набуті знання виражаються у володінні умінням творчо-пошукової діяльності.

4 (добре)

Завдання виконано в неповному обсязі. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, вмінні відповідати на

запитання. Студент демонструє вміння застосовувати на практиці набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.

3 (задовільно)

Завдання виконано в фрагментарно. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, підготовці конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначені понять, аналізі, класифікації, вмінні частково відповідати на запитання. Студент демонструє уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань та здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

2 (незадовільно)

Виконано окремі елементи індивідуального завдання. Рівень самостійності студента дуже низький. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються лише у роботі з підручником. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у частковому визначені понять та здатності на побутовому рівні відповідати на запитання. Студент має низький рівень сформованості фахових методичних вмінь, або не демонструє його взагалі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОBOB'ЯЗKOBИX KONTPOЛbНИX POБIT ЗAOЧHOЇ ФOPMИ HABЧAHHЯ

Зараховано

Обов'язкова контрольна робота студентів заочної форми навчання вважається зарахованою у випадку, якщо її зміст та оформлення відповідають наступним критеріям: відповідність основних положень роботи НПА; змістовність і конкретність викладення; достатня повнота викладення питання, тобто повністю розкрито явище або елементи досліджуваного процесу, розглянуто всі сторони проблеми; завершеність викладення кожної думки; виключення повторів; юридична грамотність; оформлення контрольної роботи відповідно до вимог; продемонстровано знання положень основної та допоміжної літератури, робота виконана відповідно до визначеного варіанту, правильно виконано практичне завдання.

Не зараховано

Обов'язкова контрольна робота студентів заочної форми навчання вважається не зарахованою у випадку, якщо її зміст та оформлення допускають наступні помилки: робота виконана не відповідно до визначеного варіанту, оформлено з суттєвим порушенням вимог щодо оформлення, зміст завдання розкрито фрагментарно, не виконано, або неправильно виконано практичне завдання, відсутні в тексті посилання та список використаних джерел.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (приклад)

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 45 тестових балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 1,5 бали).

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
45	100	А відмінно	22	59	FX незадовільно
44	97		21	56	
43	95		20	52	
42	91		19	49	
41	89	В добре	18	45	
40	86		17	42	
39	84		16	38	
38	82		15	35	
37	80	С добре	14	34	
36	78		13	29	F незадовільно
35	76		12	26	
34	74		11	23	
33	72	D задовільно	10	21	
32	71		9	19	
31	69		8	17	
30	67		7	15	
29	67	Е задовільно	6	13	
28	65		5	10	
27	64		4	8	
26	63		3	6	
25	62		2	4	
24	61		1	2	
23	60		0	1	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

5 (відмінно)	A 90-100 б	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, письмова відповідь не містить помилок.
4 (добре)	B 82-89 б	Здобувач має міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, але допускає незначні помилки, може чітко сформулювати та використовує у своїх відповідях спеціальну термінологію дисципліни, володіє понятійним апаратом, але може допустити неточності, зустрічаються незначні помилки у письмовій відповіді.
	C 74-81 б	Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє самостійно мислити. Відповідь його повна, логічна, але з певними неточностями.
3 (Задовільно)	D 64-73 б	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з питань курсу, виявляє знання і розуміння основних положень, відповідь містить помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
	E 60-63 б	Здобувач має початковий рівень знань, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу з дисципліни; здатний з помилками дати визначення понять та термінів, що визначенні в ККР, але висновки робить нелогічні, непослідовні
2 (незадовільно)	FX 35-59 б	Здобувач мало слабо орієнтується в поняттях, визначеннях.
	F 1-34 б	Здобувач зовсім не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами з дисципліни.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ
НА ДИФЕРЕНЦІЙНОМУ ЗАЛІКУ/ ЕКЗАМЕНУ**

<u>5 Відмінно А</u> <u>90-100 б</u>	Зміст курсу засвоєний в повній мірі. Студент має системні, повні, ґрунтовні знання відповідно до вимог навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки й усвідомлено використовує їх на практиці. Студенту властивий високий (творчий) рівень компетентності, він уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати вивчений матеріал, добирати джерела інформації та користуватися ними. Відповідь студента є повною, логічно обґрунтованою, з правильним використанням наукових термінів. Письмові завдання виконані цілком, відповідь обґрунтована й правильно оформлена..
<u>4 Добре В</u> <u>82-89 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, необхідні практичні навички роботи із вивченим матеріалом сформовані, усі передбачені навчальною програмою завдання виконані переважно якісно. Студент добре опанував вивчений матеріал, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, аналізувати й систематизувати інформацію. Студент уміє дати ґрунтовну відповідь на поставлене запитання, володіє понятійним апаратом, характеризується достатнім рівнем компетентності. Студент самостійним виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Письмові завдання виконані цілком, але допущенні незначні неточності в оформленні.
<u>4 Добре С</u> <u>74-81 б</u>	Теоретичний зміст курсу здебільшого засвоєний. Необхідні практичні навички роботи з вивченим матеріалом сформовані на достатньому рівні. Усі передбачені навчальною програмою завдання виконані в повному обсязі, з незначними помилками. Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці, і виправляти помилки, добирати аргументи. Відповіді на запитання є логічними, аргументованими, хоч і мають неточності, зокрема, кілька суттєвих помилок. Письмові завдання виконані в повному обсязі, однак допущено низку неточностей в оформленні.
<u>3 Задовільно D</u> <u>64-73 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково. Необхідні практичні навички роботи із вивченим матеріалом сформовані на базовому рівні. Студент загалом правильно відтворює навчальний матеріал, знає основні теорії і факти, уміє наводити власні приклади на підтвердження певних думок, робити окремі висновки. Виявляє середній рівень компетентності. Більшість робіт, передбачених програмою, виконано частково, деякі з фактичними та змістовними помилками.
<u>3 Задовільно E</u> <u>60-63 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний лише частково. Деякі практичні навички не сформовані. Студент виявляє поверхневі знання базового матеріалу, значну частину якого відтворює на репродуктивному рівні. Відповідь є недостатньо осмисленою. Уміє застосовувати знання для виконання завдання за зразком. Більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано або якість їх виконання недостатня.

<u>2 Незадовільно</u> <u>FX</u> <u>35-59 б</u>	Теоретичний зміст курсу засвоєний лише фрагментарно. Необхідні практичні навички не сформовані. Студент не знає базового матеріалу, не володіє понятійним апаратом. Відзначається низьким рівнем компетентності. Більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано або якість їх виконання мінімальна. За додаткової самостійної роботи над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання завдань. Письмові завдання не виконані або виконані з принциповими помилками у змісті та оформленні.
<u>2 Незадовільно</u> <u>F</u> <u>1-34 б</u>	Теоретичний зміст курсу не засвоєний. Необхідні практичні навички роботи не сформовані, необхідні знання не виконані або мають грубі помилки. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Необхідна подальша робота (зокрема повторне вивчення курсу).

**Таблиця переведення оцінок з національної системи оцінювання
в 100-бальну при застосуванні середнього балу поточного, атестаційного і
семестрового контролю**

Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік	Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік
Відмінно А	5,0	- 100 б.	Зараховано	Задовільно Е	2,9	- 60 б.	Не зараховано
	4,9	- 97 б.			2,8	- 60 б.	
	4,8	- 93 б.		Незадовільно FX	2,7	- 59 б.	
	4,7	- 90 б.			2,6	- 56 б.	
Добре В	4,6	- 89 б.			2,5	- 52 б.	
	4,5	- 87 б.			2,4	- 49 б.	
	4,4	- 85 б.			2,3	- 45 б.	
	4,3	- 83 б.			2,2	- 42 б.	
Добре С	4,2	- 81 б.			2,1	- 38 б.	
	4,1	- 80 б.			2,0	- 35 б.	
	4,0	- 78 б.		Незадовільно F	1,9	- 34 б.	
	3,9	- 76 б.			1,8	- 29 б.	
	3,8	- 74 б.			1,7	- 23 б.	
Задовільно D	3,7	- 73 б.			1,6	- 18 б.	
	3,6	- 71 б.			1,5	- 13 б.	
	3,5	- 69 б.			1,4	- 8 б.	
	3,4	- 67 б.			1,3	- 4 б.	
	3,3	- 64 б.			1,2	- 3 б.	
Задовільно Е	3,2	- 63 б.			1,1	- 2 б.	
	3,1	- 62 б.			1	- 1 б.	
	3,0	- 61 б.					

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Базова

1. Теорія держави і права [Текст] : підручник : практикум : тести / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 432 с.
2. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Харків : Право, 2016 – 198 с.
3. Теорія держави і права [Текст] : підручник / [О. М. Бандурка та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. – 416 с.
4. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести [Текст] : [підруч. для юрид. ВНЗ] / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. - 2-ге вид., випр. і допов. - Київ : Юрінком Інтер, 2019. – 584 с.
5. Загальна теорія держави і права [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / О. Г. Мурашин ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2014. - 560 с.
6. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Передрієнко В. О., Санагурська Г. М.; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. – 199 с.
7. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Коцюбинська Олена Юріївна ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л., 2012. – 16 с.
8. Теорія держави і права [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. С. Дудченко ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 99 с.
9. Теорія держави і права [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / кол. авт. ; керівник авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Ун-т сучас. знань. - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Дніпропетровськ : Ліра, 2015 – 467 с.
10. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Вид. 3-тє, доп. і перероб. - К. : Правова єдність, 2011 – 524 с.

Допоміжна

1. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / М. В. Кравчук. - 3-є вид., змінене і доп. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 524 с.
2. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до держ. іспитів / [Д.В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - 5-те вид., допов. і змін. - Харків : Право, 2016. - 195 с.
3. Кириченко, В. М. Теорія держави і права: модульний курс / В. М. Кириченко, О. М. Куракін. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 264 с.
4. Лук'янов Д.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. Теорія держави і права: посібник для підготовки до іспитів, 2018.- 196 с.
5. Нікітін А.В. Теорія держави та права: навч. посіб. для дистанц. навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". – Перевидання [2-ге вид.]. – К.: Університет "Україна", 2006. – 158с.

10. Інформаційні ресурси

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);

- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:

- **Web of Science** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Scopus**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Springer Link** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).

Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
- **Українські Інтернет-ресурси**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I семестр												
Змістовий модуль 1. Сутність та походження держави												
Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права	3	1	2				3					3
Тема 2. Поняття та виникнення держави	2	1	1				2	1				1
Тема 3. Сутність та призначення держави	2		1			1	2					2
Тема 4. Історико-культурні особливості становлення державності	2					2	2					2
Тема 5. Поняття та ознаки держави	4	2	2				4	1				3
Тема 6. Форми держави	6	2	2			2	6		1			5
Тема 7. Механізм, апарат держави. Орган держави	4	2	2				4		1			3
Тема 8. Особливості механізму сучасної України	2					2	2					2
Тема 9. Державна влада: поняття, суб'єкти, легітимність	2					2	2					2
Тема 10. Типологія держав	1					1	1					1
Тема 11. Держава і право перехідного періоду	1					1	1					1
Тема 12. Основні моделі співвідношення держави і права	1					1	1					1
Разом за змістовим модулем 1	30	8	10	0	0	12	30	2	2	0	0	26
Змістовий модуль 2. Держава та права людини у контексті демократії												
Тема 13. Політична система: поняття, елементи, види	3		1			2	3		1			2
Тема 14. Роль політичних партій в політичній системі суспільства	2					2	2	1				1
Тема 15. Громадянське суспільство та правова держава	3		1			2	3	1				2
Тема 16. Виникнення і розвиток концепції громадянського суспільства	4	2				2	4	1				3
Тема 17. Правова держава	5	2	1			2	5	1				4
Тема 18. Теорія демократії	4	2				2	4					4
Тема 19. Права людини	7	2	1			4	7		1			6

Тема 20. Держава, право, особистість	2					2	2					2
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	0	0	18	30	4	2	0	0	24
Усього за I семестр	60	16	14	0	0	30	60	6	4	0	0	50
II семестр												
Змістовий модуль 3. Загальне вчення про право. Поняття законності												
Тема 21. Право в системі соціальних норм	8	2	2			4	8					8
Тема 22. Правова система і система права	8	2	2			4	8	1				7
Тема 23. Правотворчість. Джерела права	8	2	2			4	8		1			7
Тема 24. Правовідносини. Юридичні факти	8	2	2			4	8	1				7
Тема 25. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок як основний юридичний зміст правових відносин	2					2	2					2
Тема 26. Реалізація права	8	2	2			4	8					8
Тема 27. Застосування права як особлива форма реалізації права	7	2	2			3	7					7
Тема 28. Тлумачення права	8	2	2			4	8					8
Тема 29. Правопорушення і правомірна поведінка	10	2	2			6	10	1				9
Тема 30. Юридична відповідальність	10	2	2			6	10		1			9
Тема 31. Законність та правопорядок	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 3	87	20	20	0	0	47	87	3	2	0	0	82
Змістовий модуль 4. Правосвідомість та правове регулювання. Загальне порівняльне правознавство												
Тема 32. Правосвідомість та правова культура	6	2	2			2	6					6
Тема 33. Правове виховання. Поняття про правовий нігілізм	6	2	2			2	6					6
Тема 34. Механізм правового регулювання. Поняття про юридичну техніку	8	4	2			2	6	1				5
Тема 35. Англо-саксонська та романо-германська правові системи	12	4	2			6	14					14
Тема 36. Змішані типи правових систем	8	4	2			2	8					8
Тема 37. Релігійно-традиційний тип правової системи	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 4	48	18	12	0	0	18	48	1	0	0	0	47
Усього за II семестр	135	38	32	0	0	65	135	4	2	0	0	129
Усього годин	195	52	48	0	0	95	195	10	6	0	0	179